

Bacillakuten

I Bacillakuten får vi lära oss om våra vanligaste sjukdomar och krämpor. Varför blir vi sjuka? Vad är det egentligen som händer i kroppen, och hur kan vi göra för att undvika att bli sjuka? Detta är några av de frågor som programmet kretsar kring.

Vaccinationer

Ingen tycker väl om att vara sjuk, och oftast är det enda man kan göra för att undvika att bli sjuk att tvätta händerna och vara snäll mot sig själv. Men i vissa fall går det faktiskt att slippa sjukdomar. Detta avsnitt av *Bacillakuten* handlar om vaccinationer, och hur de är som ett slags självförsvarsträning för kroppen.

Vår kropp är uppbyggd av små, små celler som alla har olika uppgifter i kroppen. Vissa hjälper oss att tänka, andra bygger upp vår hud. För att vi ska kunna växa och hålla oss fräscha delar sig cellerna ibland, och en cell blir till två celler. När ett virus kommer in i vår kropp sätter det sig fast vid en av kroppens celler och pumpar in en ritning på sig själv, viruset. Istället för att dela sig och tillverka en ny cell tvingas då istället cellen att tillverka ett virus. På så sätt blir virusen fler, och kan sprida sig i kroppen. Men kroppen har ett försvar mot virus och bakterier. Det kallas immunförsvaret och är lite som kroppens egna poliskår. Kroppens försvar lär sig vilka bakterier som är snälla, och vilka som är dumma. När ett virus eller en bakterie som försvaret aldrig har mött förut kommer in kroppen vet inte försvaret hur det ska göra för att bli av med inkräktaren, och kroppen kan hinna bli sjuk innan försvaret kommer på hur det blir av med bakterien eller viruset.

Vaccinationer är ett sätt att träna kroppens försvar. Oftast får man vaccinationen som en spruta som innehåller försvagade virus. Kroppens försvar får då öva på att bekämpa just den här typen av virus, och nästa gång viruset kommer in i kroppen vet försvaret exakt hur det ska göra för att bli av med det. De flesta sjukdomar får kroppen lära sig att försvara sig mot på naturlig väg, men sjukdomar som är farliga eller som kan leda till farliga följsjukdomar brukar man vaccinera mot. När man är barn får man flera vaccinationer som skyddar mot barnsjukdomar, och senare i livet är det många som väljer att vaccinera sig mot andra sjukdomar, till exempel fästingburen hjärnhinneinflammation. Om man ska åka utomlands kan man även bli vaccinerad mot sjukdomar som inte finns i Sverige.

Många tycker att det är otäcktt att vaccinera sig, men som tur är finns det knep för att få sprutan att bli mindre läskig. Man kan försöka att

Speltid: 25 min

Från: 5 år

Ämne: Hälsa, Biologi, Kroppen

Originaltitel: Bacillakuten -
Vaccinationer

Produktion:
© SVT, 2014

Svensk version:
© Cinebox, 2014

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmmnr: 1589

slappna av i armen – det gör mer ont om muskeln är spänd. Man kan även prova att titta på något annat än sprutan, och kanske prata om något annat med sjuksköterskan under tiden. Slutligen ska man såklart också tänka på att ett litet stick i armen egentligen är mycket mindre läskigt än att få en farlig sjukdom!

Frågor att prata om efter filmen

1. Vad innehåller en vaccination?
2. Kan ni ge några exempel på sjukdomar som man får vaccin mot?
3. Vad är det kroppen lär sig när man blir vaccinerad?
4. När kan behöva vaccinera sig som vuxen?
5. Vad kan man ta till för knep om man är spruträdd?

Bacillakuten är perfekt att utgå från i biologiundervisning utifrån det centrala innehållet i Lgr11:

I årskurs 1-3, naturorienterande ämnen, sid 112, Lgr11

Kropp och hälsa:

"Betydelsen av mat, sömn, hygien, motion och sociala relationer för att må bra",

"Människans kroppsdelar, deras namn och funktion", och

"Människans upplevelser av ljus, ljud, temperatur, smak och doft med hjälp av olika sinnen"

Här kan du hämta mer information

<http://www.socialstyrelsen.se/smittykydd/vaccination/barnvaccinationer> - På socialstyrelsens hemsida finns information om vilka vaccinationer barn har rätt att få.

<http://www.1177.se/Stockholm/Fakta-och-rad/Behandlingar/Vaccinationer-av-barn/> - Vårdguiden om varför man vaccinerar barn.

<http://unicef.se/fakta/vaccinationer> - UNICEF om vaccinationer.

<http://www.1177.se/Stockholm/Tema/Kroppen/Immunforsvaret/Blodet-och-immunforsvaret/> - Vårdguiden om människans immunförsvar.

<http://www.ur.se/Produkter/177551-Utflykter-till-livets-karna-Immunforsvaret> - Film från UR om immunförsvaret.

www.ne.se - Nationalencyklopedin

www.google.se - Användbar sökmotor

<http://www.thefactlab.com/?setcountry=Sweden&setlanguage=Swedish> - Dagens nyheters skolsajt

www.wikipedia.se - bra nätencyklopedi

<http://www.cinebox.se/> - Cinebox hemsida